

ЦІ ЎЗНІМУЦЬ ПЛІСЫ З РУІН І ПОПЕЛУ?

У вёсцы Плісы Астровенскага сельсавета Бешанковіцкага раёна, цэнтры былога калгаса, за апошнія гады было ліквідавана амаль усё, што толькі магчыма. Тут няма больш аніякай школы, зачынены клуб і ФАП. Будынак клуба, дарэчы, ужо зруйнавалі, закапалі ў зямлю.

21-га красавіка 2017 года раённая “Зара” апублікавала артыкул пад назовам “У вёсцы Плісы Бешанковіцкага раёна прайшла сустрэча з насельніцтвам”. У артыкуле ўзняўся шэраг праблемаў, якія было трэба тэрмінова вырашыць. Наш сайт адгукнуўся на гэты артыкул і апублікаваў яго 23-га красавіка.

Адным з пытанняў, якое тады ўздымалася, было не дапусціць да закрыцця ў Плісах паштовага аддзялення. Цытуем артыкул ад 21.04.2017: “Бо тут можна падпіскавацца, і камунальныя паслугі аплаціць, на мабільны тэлефон і Інтэрнэт грошы пакласці, розныя тавары купіць. Пошта ў вёсцы была і застаецца месцам сустрэч аднавяскоўцаў, дзе можна даведацца пра апошнія навіны з жыцця вёскі і раёна, таму мясцовыя жыхары аднагалосна выказваліся за тое,

каб пошту ў Плісе не зачынялі.” Цытуем яшчэ: “Праз тыдзень пасля праведзенай у Плісе сустрэчы з насельніцтвам старшыня райвыканкама Л. Пянькоўскі, сабраў тут штаб з удзелам старшыні райсавета дэпутатаў Г. Шведава, намеснікаў старшыні райвыканкама, кіраўнікоў зацікаўленых службаў. Кіраўнікраёнаасабіста ўвайшоў у кожную з агучаных вяскоўцамі праблем, наведваў мясцовую пошту, былы ФАП, аглядзеў жылы фонд і шэраг іншых аб’ектаў, сустрэўся з людзьмі, каб даведацца іх меркаванні і аказаць канкрэтную дапамогу ў вырашэнні паднятых пытанняў. Старшыня райвыканкама супакой вяскоўцаў, што пошта ў Плісе не будзе зачынена.”

Сёння, 27-га сакавіка 2018 года з той жа раённай газеты можна даведацца,

што аказваецца, пасля той сустрэчы з насельніцтвам у 2017 годзе і цвёрдага абяцання не зачыняць пошту, ... пошту ўсё ж зачынілі. І зараз людзей суцяшаюць тым, што “пошта ў Плісах узновіць сваю працу ўжо з 3-га красавіка. Аддзяленне будзе працаваць двойчы на тыдзень – па аўторках і пятніцах з 9-00 раніцы да 12-45 апоўдні.” Акрамя таго старшыня райвыканкама Андрэй Булаўкін заявіў, што “Плісы на волю лёсу не кінем!” і падзяліўся з мясцовымі жыхарамі некаторымі планами адраджэння гэтай вёскі на бліжэйшую пяцігодку.”

Што гэта за планы – пакуль таямніца. Яны нідзе не апублікаваныя, а таму, здаецца, Плісы, як выміралі пакутлівай смерцю, так і працягнуць выміраць. І аніякія візіты высокіх чыноўнікаў ім не дапамогуць.

Я б вельмі хацеў памыляцца.

Г.Станкевіч.

Р.С. За мінулы год насельніцтва Плісаў скарацілася на 11 чалавек. Цяпер тут засталася 89 чалавек, з іх пяцёра дзетак і 53 чалавекі працаздольнага ўзросту.

****

*Не шукайце Бога ў храме,
ў дарагіх палацах –
ён там служыць як прыбрамнік
ці – найгорш – паяцам.*

*У тых храмах ён адвеку
нават не начуе
і нябогі-чалавека
голосу ня чуе.*

*Бог жыве чамусь па хатах,
дзе начуе гора,
дзе сьнядана небагаты,
дзе праблемаў мора.*

*Там апошні бохан хлеба
дзеляць па-братэрску
і малітву шчыра ў неба
шлюць з душой, ад сэрца.*

Г.Станкевіч

Партал твайго горада: <http://beshankovichy.by>

РЫНАК ПРАЦЫ

ПЕНСІЯНЕРЫ НА ПАСАДАХ

Наш Бешанковіцкі раён вельмі ўжо маленькі і малалюдны, але пры гэтым людзям тут вельмі цяжка знайсці хоць якую маламальскую працу, не кажучы ўжо пра высокааплачную. Але калі ўжо такая праца знойдзена, то, зразумела, заставацца на ёй хацелася б да канца свайго жыцця. І працаваць да самой смерці, нават калі ты ўжо на пенсіі.

Але якраз у нашым раёне існуе некалькі высокааплачтых пасадаў, якія нібыта спецыяльна прадназначаныя для таго, каб тут працавалі пенсіянеры. Адна з іх — гэта пасада дырэктара ДУ «Тэрытарыяльна-цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Бешанковіцкага раёна».

Зараз яе ачольвае нейкі Аляксандр Мацэвіч, які 29 сакавіка 2018 года праводзіць “прамую тэлефонную лінію” з жыхарамі Бешанковіцкага раёна па пытаннях сацыяльнага абслугоўвання і якому можна задаць хвалючыя пытанні з 9 да 10 гадзін раніцы па нумары 4-31-12.

А яшчэ нейкія два гады таму назад на старонках «Зары» можна было сустрэць дзесяткі артыкулаў, дзе фігураваў нейкі Аляксандр Мацэвіч, першы намеснік начальніка Бешанковіцкага РАУС.

Калі гэта адзін і той жа чалавек, то выходзіць, што былога міліцыянера-пенсіянера перасадзілі ў іншае крэсла з дастойным заробкам. Хаця, здаецца, што крыўдзіцца на нізкую пенсію былому намесніку начальніка міліцыі анік не выходзіць.

Аляксандр Мацэвіч не адзінока ў сваёй ролі. Тую ж самую працэдур з перасаджваннем з аднаго высокага чыноўніцкага крэсла ў другое нядаўна прайшоў Алег Новік, былы начальнік Бешанковіцкага РАУС і непасрэдны начальнік Мацэвіча. Пасля сыходу на заслужаную пенсію, пасля кароткатэрміновага адпачынку яго паставілі ўзначальваць упраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай

абароне райвыканкама. Здаецца, і ў Алега Новіка пенсія мусіла б быць дастойнай, але ж і былы начальнік міліцыі поўны сілаў і не адкідвае магчымасці легальна падзарабіць.

Дарэчы, тую пасаду да якой даволі доўга займаў Уладзімір Кухто, які з яе ўрэшце сышоў на пенсію. І якое ж было дзіва, калі праз некалькі месяцаў пасля сыходу поўны маладых сілаў пенсіянер Уладзімір Кухто ўсплыў у ролі намесніка дырэктара дзіцяча-юнацкай спартовай школы Бешанковіцкага раёна.

Цёплыя пасады заўсёды маюць высокія аклады. А высокія аклады заўсёды падразумяваюць самаадданую працу на карысць чалавека. Не, не Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі, а ПРОСТАГА ЧАЛАВЕКА. А ці могуць пенсіянеры забяспечыць тую высокаадданую працу на карысць чалавека? Калі сыходзіць з рэаліяў Бешанковіцкага раёна, то могуць. Мусіць тыя, хто ачольвае высокія пасады, не асабліва выпрацаваліся на сваёй ранейшай працы, або ў іх ёсць нейкае іншае апраўданне сваёй павышанай пенсійнай актыўнасці? Але ж на той пасадзе мог бы працаваць і той, хто сёння ў Бешанковічах беспрацоўны, хто ледзьве зводзіць канцы з канцамі і жыве не на заслужаную 1000-рублёвую пенсію, а перабіваецца выпадковым заробкам. Або наша дзяржава ўжо перастала быць сацыяльнай?

Г.Станкевіч

АПЫТАННЕ

АДКУЛЬ НАША ДЗЯРЖАЎНАСЦЬ?

21-га сакавіка ў сацыяльных сетках у суполках “Аднакласнікі” і “У кантакце” было размешчана апытанне: “Што з’яўляецца пачаткам сучаснай беларускай дзяржаўнасці?”

У апытанні прыняў ўдзел 21 чалавек: 16 чалавек у групе “У кантакце” і 5 чалавек у “Аднакласніках”.

31% прагаласаваўшых “Укантакце” вызначылі пачаткам дзяржаўнасці Беларускую Народную Рэспубліку (БНР) 1918 года. За такі варыянт адказу было 40% у “Аднакласніках”.

25% удзельнікаў апытання “Укантакце” прагаласавала за адказ, што пачаткам нашай дзяржаўнасці з’яўляецца Рэспубліка Беларусь (1991). У “Аднакласніках” за такі варыянт было 20% прагаласаваўшых.

18,8% удзельнікаў апытання “Укантакце” прагаласавала за тое, што пачаткам

нашай дзяржаўнасці стала БССР (1919). У “Аднакласніках” за такі варыянт не галасавалі ніхто.

12,5 % удзельнікаў апытання “Укантакце” прагаласавала за тое, што пачатак сучаснай беларускай дзяржаўнасці – гэта стварэнне Саюзнай дзяржавы з Расіяй (1996). У “Аднакласніках” за такі варыянт не галасавалі ніхто.

Яшчэ 12,5 % удзельнікаў апытання “Укантакце” прагаласавала за тое, што беларусы да гэтага часу не маюць сваёй дзяржавы. У “Аднакласніках” за такі варыянт прагаласавала 40% удзельнікаў апытання.

А.Тутэйшы

НАША ЖЫЦЦЁ

ЦІ ЗАЖЫВЁМ МЫ КАЛІСЬ ШЧАСЛІВА?

Прэзідэнт нашай краіны А.Лукашэнка – бясспрэчна таленавіты кіраўнік Ён умела раскалоў наша грамадства на два лагеры: на патрыётаў (тых, хто за беларушчыну), і на тых, хто за яго самога. Такім чынам у прэзідэнцкім лагеры апынулася большыня нашых грамадзян не патрэбныя ні беларуская мова, ні бел-чырвона-белы сцяг, ні наша праўдзівая гісторыя. Бо прыняцце гтага ўсяго патрабуе тытанічнай працы над сабой. Усё, што патрабуецца лукашэнкаўскаму электарату, можна выказаць дзвюма словамі: СЫТАЕ ЖЫЦЦЁ.

Але вось бяда: сярод таго прэзідэнцкага люду, які выступае за поўныя страўнікі, абсалютна няма лідараў, якія б змаглі прапанаваць Лукашэнку нейкія ідэі, каб тое сытае жыццё большыню забяспечыць. Чамусьці ў прэзідэнцкай кампаніі

скрозь адны прыстасаванцы. Куды іх павядуць, туды яны і паварочваюць. Сёння – налева, заўтра – направа. Бо сам наш лідар не мае аніякіх арыенціраў. Ён вядзе свой народ у нікуды.

(працяг на стар. 2)

НАША ЖЫЦЦЁ

(пачатак на стар. №1)

Патрыёты, тыя абцяжарваюць сябе нейкімі ідэаламі і ідэямі. Яны вучаць беларускую мову і пашыраюць яе ўжытак, цікавяцца гісторыяй, запальваюцца новымі ідэямі, ствараюць партыі і арганізацыі, выступаюць за рэфармаванне эканомікі і палітыкі. Яны гатовыя аддаць сябе дзеля Радзімы-Беларусі, толькі б яна працвітала.

Толькі Лукашэнка глухі да іхных патугаў. Яму і ягонаму электарату не патрэбныя новыя ідэі. Іхняя ідэя адна-адзіная: СЫТАЕ УЛАСНАЕ ЖЫЦЦЁ. Яны не хочуць вучыць мову – гэта, аказваецца, складаная праца над сабой, якая прыносіць дыскамфорт ва ўласнае штодзённае жыццё. Таму прасцей аб'явіць пра існаванне мовы – займенніка. Няхай яна пры гэтым з'яўляецца мовай суседняй краіны-захопніка, нашай магільніцы, але ж Прэзідэнт Беларусі на сур'ёзе аб'яўляе яе другой роднай! Мільёны нашых

суайчыннікаў, знішчаныя цягам трохсотгадовых войнаў з Масковіяй, здрыгануліся б у магілах, калі б пачулі тое.

Калі б 250 гадоў таму нас акупавалі не расейцы, а, скажам, палякі ці немцы, сёння Лукашэнка, мабыць, на сур'ёзе б апеляваў, што польская (ці нямецкая мова) такая ж наша родная мова.

Але ж у нашага лідара штосьці не атрымоўваецца. Не атрымоўваецца не толькі ў ідэях. Не атрымоўваецца і ў эканоміцы – смешныя патугі з-за 500 даляравых заробкаў цягнуцца дзесяцігоддзямі. Адзінае, што ў яго добра атрымоўваецца – гэта абалваньваць народ таным тэлебачаннем, дзе роднае, беларускае заменена сурагатам. Алеж як стараюцца на тым тэлебачанні ягоныя памочнікі! Любая свежая думка, любое праяўленне імкнення да волі, любы крок насуперак “правільнаму” курсу – выкараняюцца без абмяркоўвання.

Але электарат Лукашэнкі памыляецца, калі разлічвае

пры гэтай уладзе на сытае жыццё. Яго Лукашэнка здольны арганізаваць толькі для сябе і арміі сваіх чыноўнікаў. І ён гэта ўжо даказвае 24 гады запар.

А вось аб'яднаць народ на ўздым на глебе нацыянальных каштоўнасцяў, прыцягнуць да адраджэння магутны патэнцыял шматмільённай арміі беларусаў замежжа ў рэжыма не атрымоўваецца. Не тыя задачы ён перада сабой паставіў. Не дзеля гэтага народу служыць. Безыдэйнасць, бездухоўнасць і просты падман у падмурку гэтай улады сведчаць пра яе гніласць і няздольнасць.

“Каб умацаваць незалежнасць, трэба будаваць грамадства вольных свядомых грамадзян. І датакой Беларусі яшчэ ой як далёка”, - напісаў на днях вядомы беларускі журналіст Аляксандр Класкоўскі. І з гэтым цяжка не пагадзіцца.

М.Васільеў

ДЗЕДАЎШЧЫНА

ЧАРГОВЫ СУД ЗА ДЗЕДАЎШЧЫНУ

У Барысаве судзяць прапаршчыка з 72-га вучэбнага цэнтра ў Пячах, паведамляе Tut.by.

Гэта справа не звязана са смерцю Коржыча, хоць была заведзеная пасля татальнай праверкі ў частцы. Мужчыну абвінавачваюць у перавышэнні паўнамоцтваў, абразе салдат і атрымання ад іх хабараў. Суд пачаўся яшчэ ў лютым, але пра працэс стала вядома толькі сёння.

Насудовай лаве — 25-гадовы прапаршчык Ігар Хішчанка з 59-й школы, дзе рыхтуюць спецыялістаў па эксплуатацыі і рамонце аўтаатэхнікі. На перыяд разгляду яго адхілілі ад службы і ўзялі пад варту.

Мужчыну абвінавачваюць адразу па трох артыкулах Крымінальнага кодэкса. І калі за абразы салдат яму пагражае толькі арышт на некалькі месяцаў, то за перавышэнне паўнамоцтваў або хабар — ад 3 да 10 гадоў пазбаўлення волі.

Пацярпелымі па справе прызнаныя 18 чалавек, якія праходзілі службу ў Пячах ў 2016-м. У асноўным тады яны былі радавымі і падпарадкоўваліся старэйшаму па званні Ігару Хішчанку. Яшчэ амаль два дзесяткі чалавек, калегі, праходзяць сведкамі.

Хлопцы ўжо адслужылі і вярнуліся дадому ў розныя гарады і вобласці Беларусі. Таму цяпер іх дапытваюць па відэасувязі. Некаторыя ў дзеяннях прапаршчыка не бачаць чагосьці «крымінальнага», але прызнаюць: у статуце такое не прапісана.

Па матэрыялах справы, Хішчанка не раз біў салдат спецыяльным скруткам з газет, перемотанымым скотчам. Або ўказкай, якая

аднойчы зламалася ад удару.

У матэрыялах справы значыцца, што прапаршчык караў падначаленых фізічнымі практыкаваннямі па-за заняткаў. Напрыклад, «фінскі лыжнік» (рукі за галаву і скачкі з аднаго калена на іншае) або «Кока-Джамба» (прысяданне і скачок з гэтага становішча ўверх з выцягнутымі рукамі). Каб ускладніць задачу, салдата прымушалі апранаць бронекамізэльку або процігаз.

Пацярпелы Антон Прыбыткін, 24-гадовы трактарыст з Камянецкага раёна, добра памятае пра выкарыстанне электрошокера абвінавачаным.

Таксама пацярпелы атрымліваў па ягадзіцах скруткам з газет за «напэўна, я перашкодзіў прайсці», а яшчэ ўказкай. Памятае, як хадзіў з таварышамі ў буфет, за што «трэба было нешта купіць прапаршчыку». Напрыклад, пачак цыгарэт. Іншыя распавялі, як куплялі прапаршчыку піцу ці кока-колу. Усё за свой кошт.

Следчым хлопец таксама казаў, што прапаршчык пастаянна словамі прыніжаў курсантаў: «Не ведаю, з якой прычыны, здавалася, што мы вечна ўсё робім не так».

Адвакат прапаршчыка ўдакладніла ў пацярпелага, ці прыніжаліся такім чынам яго гонар і годнасць? Хлопец кажа, што не.

— А калі тры нарады па-за чаргой, таксама б не закранула? — удакладніў судзя.

— Не.

— Так што для вас лепей:

пайсці ў нарад ці?..

— Калі шчыра, мне ў нарадзе не падабалася, лепш атрымаць па ягадзіцах, — смеючыся, заявіў малады чалавек.

— Гэта значыць, у царскай арміі вы б прыжыліся...

На пытанне суда, якое пакаранне варта прызначыць прапаршчыку, абодва адказалі: строга не трэба.

У адрозненне ад іншых дапытаных, 25-гадовы сведка Уладзіслаў Абухоўскі адразу заявіў: у яго стаўленне да фігуранта зусім не «нармальнае».

— У яго заўсёды была непрыязнасць да салдатаў. Увечары «раздаваў»: каму скруткам па галаве, каму па плячах. Дзеля забавы, напэўна, — распавядае былы радавы, а цяпер працаўнік вагоннага дэпо. Паводле яго слоў, салдаты пры гэтым нічога не парушалі.

А вось за парушэнні прапаршчык караў рамянем, біў нават у машонку.

Ці прызнае сам прапаршчык віну, пакуль невядома. Яго яшчэ не дапытвалі ў судзе. Хоць адзін з пацярпелых згадаў: падчас іх вочнай стаўкі Хішчанка прасіў прабацення, «што няправільна рабіў».

Вайскоўцу прад'яўленае абвінавачванне па ч.1,2 арт. 430 (Атрыманне хабару, паўторна), арт. 444 (Абразы начальнікам падначаленага ў сувязі з выкананнем абавязкаў вайскавай службы), ч.1 арт. 455 (Злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі), ч.2 арт. 455 (Перавышэнне паўнамоцтвамі, спалучанае з гвалтам), а таксама па ч.1 арт. 14 і ч.2 арт. 455 (Замах на перавышэнне ўлады або паўнамоцтваў).

Наша Ніва

ПА СЛЯДАХ ТРАГЕДЫ

ДЗЯЦЕЙ ЗАБРАЛІ, БАЦЬКА ПАВЕСІЎСЯ

Сямейная трагедыя ў гарадскім пасёлку Бешанковічы адбылася 23-га сакавіка. У мужа і жонкі, якія выпівалі, часова канфіскавалі малалетніх дзяцей. Маці ўзяла сябе ў рукі і пачала выконваць усе патрабаванні органаў апекі: ўладкавалася на працу, знайшла лепшае жыллё, перастала п'янстваваць. Бацька ж не вытрымаў і праз пару дзён павесіўся - прама на дзіцячым ложку ў пустым пакоі.

Пра бяду, якая адбылася ў Бешанковічах, TUT.BY распавяла сваячка сям'і:

- Ірына і Алёг (імяны па этычных меркаваннях зменены. - Заўвага. TUT.BY) былі афіцыйна жанатыя, выхоўвалі дваіх дзяцей - 7-гадовую дачку і 4-гадовага сына. Дзяўчынка - інвалід, пакутуе прыроджаным мукавіцыдозам. А хлопчык - здаровы. Ірыне - 26 гадоў, а Алёгу ў красавіку павінна было споўніцца 31. Іра і яе муж выпівалі, але яны не якія-небудзь бамжы, гэта дакладна. Жылі не заможна, але ўсё неабходнае у іх было: новая газавая пліта, халадзільнік, плазменны тэлевізар і г.д. Гэта не тое, што як да алкаголікаў нейкіх заходзіш у хату - а там нічога няма.

Пасля канфіскацыі з сям'і дзяцей паклалі ў шпіталь - праверыць стан іх здароўя. Мама знаходзілася з імі побач. Лекары прыйшлі да высновы, што брат з сястрой здаровыя, калі не лічыць захворвання, на якое пакутуе дзяўчынка. Пазней іх вызначылі ў прытулак.

Увечары ў пятніцу, 23 сакавіка, Алёг здзейсніў суіцыд - павесіўся на двух'ярусным дзіцячым ложку. Па словах суразмоўніцы, гэта адбылося дні праз 3-4 пасля таго, як забралі дзяцей.

- У той момант Алёг быў п'яны. Ірыны дома не было. Яна праходзіла медкамісію, узяла яшчэ талоны да ўрачоў і для мужа - каб і ён пачаў праходзіць медкамісію. Наведала ў прытулку дзяцей. А вярнуўшыся дадому, убачыла мужа ў пятлі. Дапамагчы яму ўжо нічым не змагла - ён быў мёртвы. Адразу ж патэлефанавала ў хуткую. Медыкі выклікалі міліцыю.

Сваячка сцвярджае, што на працягу тыдня пасля канфіскацыі дзяцей Ірына выканала амаль усе ўмовы, якія паставіла перад ёй апека:

- Іра адразу пачала рабіць усё, што трэба для вяртання дзяцей у сям'ю. Уладкавалася на працу, зняла добрую кватэру - у прыватным доме, у якім сям'я жыла раней, былі не самыя лепшыя ўмовы. Прайшла медкамісію. Лячылася ад алкагольнай залежнасці. У яе была мэта - вярнуць дзяцей. Яна так і кажа: «Мне трэба жыць і ёсць для каго жыць - для дзяцей». Мне здаецца, органы апекі ставяцца з разуменнем да сітуацыі, у якой апынулася Ірына. Яны спадзяюцца, што ў выпадку з ёй не ўсё страчана, што яна выправіцца, не будзе ў далейшым піць. Мне таксама

хоццаца верыць, што дзяцей вернуць і ўсё ў гэтай сям'і наладзіцца.

Інцыдэнт нарабіў шуму сярод мясцовых жыхароў. - Гэты выпадак, калі бацька павесіўся пасля таго, як дзяцей забралі з сям'і, шакаваў многіх жыхароў Бешанковічаў. Здарэнне дакладна не з разраду штодзённых. Муж і жонка выпівалі, але не сказаць, што яны зусім прапалыя. Звычайная, сярэдняя сям'я. Такіх у нашым пасёлку вельмі шмат. Жылі-жылі нармальна, а пасля таго, як ўмяшаліся з нагоды дзяцей, - усё, сям'і няма, чалавека няма, пахавалі ўжо, - перажывае ў гутарцы з TUT.BY Васіль, сусед Ірыны і Алёга.

- Праверку па факце смерці жыхара Бешанковічаў праводзіў мясцовы райаддзел Следчага камітэта. Судмедэксперты прыйшлі да высновы, што мужчына памёр ад механічнай асфіксіі, - пракаментавала TUT.BY афіцыйны прадстаўнік УСК па вобласці Святлана Сахаравы. - Пасля таго як з сям'і па рашэнні камісіі па справах непаўналетніх часова канфіскавалі дзяцей, бацька піў, знаходзіўся ў падаўленым стане. Знаходзячыся ў нецвярозым стане, мужчына павесіўся. Яго цела знайшла жонка.

У УСК па рэгіёне пацвярджаюць, што сям'я была недобранадзейнай: бацькі злоўжывалі спіртным, а ў момант праверкі, у якіх умовах жывуць дзеці, у хаце не было дроў для ацяплення.

- Але зараз жанчына выконвае ўсе патрабаванні, каб вярнуць дзяцей, - адзначыла Святлана Сахаравы.

Таццяна Матвеева
TUT.BY

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі «Крывінку», то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале <http://kamunikat.org>, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: <http://kamnikat.org/kryvinka.html> каталагу «Пэрыёдыка» для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ОСТРОВ БЕЛО-КРАСНО-БЕЛЫХ ФЛАГОВ У ОПЕРЫ И ХАПУН...

Белорусские власти вынуждены давать некий простор национальной идее, но при этом боятся политической активности сознательных граждан... Сегодня в белорусской столице разворачивались две параллельных реальности — мирному торжественному празднованию столетия Белорусской Народной Республики у Большого театра предшествовал хапун на площади Якуба Коласа. А по большому счету хапун (и не только в Минске) начался загодя.

На разрешенные властями митинг и концерт — «Свята незалежнасці» на Троицкой горе, у оперного, собралось много людей (лидер движения «За Свободу» Юрась Губаревич оценил их число в двадцать тысяч). Запрещенное же шествие было подавлено в зародыше.

Да, по сравнению с разгоном прошлого года Дня Воли налицо некий прогресс. Но прогресс весьма условный. Власть остается такой же недемократичной, репрессивной. Вместе с тем, она вынуждена дозировать жесткость и приоткрывать какие-то клапаны в системе....

Сторонников марша зачистили

Как бы то ни было, легальный фестиваль у Большого театра власти даже биотуалетами обеспечили, освободили организаторов от оплаты ряда услуг. А вот теми, кто, апеллируя к конституционному праву,

призывал на неразрешенное шествие, церемониться не стали.

Силовики сработали так, чтобы шествие не состоялось в принципе. Превентивно задержали в Минске и регионах тех, кого определили как заводил, потенциальных бузотеров. И уже на самой площади Якуба Коласа сегодня около полудня упаковали в автозаки несколько десятков тех, кто пытался поднять флаги, плакаты, да и просто подозрительных с точки зрения ОМОНа субъектов (включая некоторых журналистов).

Вообще-то после прошлого года подавления «дармоедских» протестов белорусские власти закулисно пообещали нахмурившей брови Европе, что постараются более толерантно строить отношения с несогласной частью общества. И сегодня ОМОН на Якуба Коласа действовал хоть и энергично,

однако без излишне brutальной картинки. Кандидатов на помещение в автозак брали под руки, но не волокли. Когда пишутся эти строки, приходят сообщения, что задержанных отпускают из милиции....

Власть боится политической активности

Со своей стороны, белорусское руководство понимает: чтобы «русский мир» не поглотил Беларусь, нужно укреплять национальный дух, патриотизм. Но при этом властям хотелось бы иметь послушный, управляемый, стопроцентно лояльный режим патриотизм.

Однако попытки вывести такое явление в казенных пробирках оказались не слишком удачными — в итоге появляются только анемичные структуры вроде «Белой Руси» да БРСМ.

Неформальные же патриоты, стоящие на почве национальной идеи, в массе своей стоят и в оппозиции нынешнему политическому режиму. Их идеал — демократическая европейская Беларусь.

К слову, в этом плане видно огромное различие между Беларусью и Россией. Кремлю удается играть на великодержавных струнах, тамошние патриоты в массе своей поддерживают Путина

и «Крымнаш». Беларусь — не империя, у нас патриот во многих случаях является и убежденным противником нынешней авторитарной власти.

И вот эту коллизию Лукашенко разрешить по большому счету не в силах. Потому его политика мягкой белорусизации и впредь будет непоследовательной, фрагментарной.

Власть немного расширяет границы той резервации, в которую сама же загнала «свядомых», но при этом жестко контролирует, кабы чего не вышло. Кроме всего прочего, Минск опасается раздражать Москву, которой мерещится здесь разгул национализма по украинскому сценарию.

Продвигать белорусскую идею всеми средствами

При этом не выглядят глубокомысленными критиками те, кто бросает камни в организаторов «Свята незалежнасці» за то, что они якобы на подтанцовке у власти. Оппозиции и активистам гражданского общества логично использовать даже скромные новые возможности для укрепления национального самосознания, продвижения белорусской идеи в массы.

Пока с этим большая проблема. Да, довольно большое число людей у

оперного (и само получение этой площадки, что может стать традицией) — это успех. В центре столицы сегодня возник большой остров бело-красно-белых флагов, которыми можно было размахивать, не боясь попасть «на сутки». Это сильный позитив для белорусов, стоящих на почве национальной идеи.

Но вместе с тем очевидно, что столетие БНР стало событием лишь для относительно узкого слоя политизированной публики, критично настроенной по отношению к нынешней власти.

Масса белорусов равнодушна к дате и вообще слабо знает или вовсе не знает историю зарождения нашей государственности. Здесь — непаханое поле для культурно-просветительной работы, которую можно вести в легальных формах.

Однако куда не денется главная внутривнутриполитическая коллизия Беларуси, связанная с недемократичностью созданного первым президентом режима. Чтобы упрочить независимость, нужно строить общество свободных сознательных граждан. И до такой Беларуси еще ой как далеко. Что показал и нынешний контрастный День Воли.

Александр Класковский

АЗБУКА

ЧАМУ ЛУКАШЭНКА НЕ ЗМОГ ЗАПУСЦІЦЬ ЗАВОДЫ

Тэмпы росту ВУП у Беларусі сёння вышэй, чым у многіх прамысловых развітых краінах, аднак яны развіваюцца, а мы — не. Не ў каня атрымаўся корм. Нагадаю, у гэтым годзе, згодна з планами ўрада, эканоміка павінна вырасці на 3,5%. Наколькі ж пры гэтым павялічыцца дзяржаўны доўг?

Тэлефаную студэнцкаму прыяцелю, які ўсё сваё свядомае жыццё прапрацаваў на Мінскім заводзе шматслойных друкаваных платаў (МЗШДП). Быў такі флагман саюзнага маштабу, што меў найноўшае французскае абсталяванне. Пра былыя поспехі МЗШДП нагадвае 9-павярховы адміністрацыйны корпус на вуліцы Прытыцкага ў Мінску.

Вытворчасць друкаваных платаў, паводле інфармацыі маёй інсайдарскай крыніцы, была спыненая ў лістападзе 2015 года. Маральна і фізічна састарэлае абсталяванне разабралі. Кампаненты, якія змяшчаюць золата, былі здадзеныя на перапрацоўку. Дакументацыя — знішчаная.

А што было рабіць, калі патрэба ў такіх вырабах у Беларусі істотна знізілася, а тую, што засталася, прасцей задавальняць за кошт кітайскага імпарта. Гэта на практыцы і робіцца.

Лёс МЗШДП — не выключэнне, а правіла. Ну як тут не пагадзіцца з наступнай заявай адзінага палітыка (АП): «Так, „беларуская мадэль развіцця“, або „беларускі шлях развіцця“ аб'ектыўна існуе. Усё, што сёння мы маем у эканоміцы, у сацыяльнай і іншых сферах, вынік таго, што мы ўсе гэтыя гады ішлі сваім шляхам, мы жылі сваім розумам.

Мы не слухалі „дактароў“ з Міжнароднага валютнага фонду, якія прапісвалі лекі, што больш небяспечна за саму хваробу».

Дзяржава ў ролі галоўнага інвестара

Утым, што «беларуская мадэль» створаная сваім розумам, сумнявацца не даводзіцца. Але якое дачыненне яна мае да развіцця?

За развіццё не варта прымаць рост. Сярэднегадавы індэкс прыросту ВУП за тры пяцігодкі (1996–2010) у Беларусі склаў 7%, што не перашкодна МЗШДП і многім яго высокатэхналагічным таварышам па няшчасці дэградаваць (але гэта так, рэмарка, якой не варта надаваць асаблівага значэння).

Большасць прамысловых развітых краін 7-працэнтнаму тэмпу эканамічнага росту маглі б толькі пазайздросціць. Гледзячы на такую дынаміку, самы час было б казаць пра нараджэнне ў геаграфічным цэнтры Еўропы калі не новага эканамічнага «тыгра», дык, ва ўсялякім разе, новага эканамічнага «цуду». Дарэчы, асобныя аптымісты ад улады гэтым і займаліся.

Шкада толькі, што на працягу апошніх гадоў дадзеная нам у адчуваннях рэальнасць адмаўляецца прадстаўляць новыя падставы для аптымізму. Крыху афіцыйнай статыстыкі.

Калі ў 2000 годзе было выраблена 5,5 тысячы станкоў для апрацоўкі металаў, дык у 2017-м — 1,6 тысячы. Пік вытворчасці трактароў прыйшоўся на 2012 год — 71 тысяча. За наступныя пяць гадоў вытворчасць «жалезных коней» для сельскай і лясной гаспадаркі скарацілася амаль удвая — да 38,3 тысячы. І такая сітуацыя практычна ва ўсіх папулярных яшчэ ў савецкія гады прамысловых брэндаў.

Але чаму плюс змяніўся на мінус? На сваіх першых прэзідэнцкіх выбарах будучы АП перамог не ў апошнюю чаргу дзякуючы абяцанню «запусціць заводы». Для рэалізацыі абяцання дзяржава ўзяла на сябе ролю галоўнага інвестара, ад якой і сёння не адмаўляецца. Адрываем прэс-рэліз, прысвечаны сакавіцкай справаздачы ўрада, Нацыянальнага банка, аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама: «У гэтых мэтах (гаворка ідзе пра стварэнне новых прадпрыемстваў) наша небагатая дзяржава па крупінках збірае грошы і накіроўвае іх у інвестыцыйныя праекты».

Ці не з-за гэтых «крупінак» дзяржаўны доўг, згодна з інфармацыяй, агучанай АП, у 2017 годзе рос хутчэй, чым эканоміка? Канкрэтных лічбаў ён, на жаль, не прывёў, таму мне давялося шукаць інфармацыю на сайце Нацыянальнага банка. Прыводжу вынік свайго пошуку: «Дзяржаўны доўг РБ на 1 студзеня 2018 г. склаў 42,2 млрд. рублёў і павялічыўся ў параўнанні з пачаткам 2017

г. на 5,2 млрд. рублёў, або на 14,1%». Што тычыцца ВУП, то за мінулы год ён вырас на 2,4%. Такім чынам, тэмпы росту доўгу апынуліся ў 5,9 разы вышэй за тэмпы росту эканомікі!

Не ў каня атрымаўся корм. Нагадаю, у гэтым годзе, згодна з планами ўрада, эканоміка павінна вырасці на 3,5%. Наколькі ж пры гэтым павялічыцца дзяржаўны доўг?

Ад перадавых галін да перадавых тэхналогій

У якасці каментару працуюць вядомага расійскага эканаміста Уладзіміра Мау: «Цяпер тэхналагічны рывок нельга забяспечыць шляхам канцэнтрацыі сродкаў у руках дзяржавы. У індустрыяльную эпоху краіны, што паспяхова вырашалі задачы мадэрнізацыі, якая даганяе (Германія, Японія, СССР), вылучаліся падвышанай доляй бюджэту ў

ВУП, калі параўноўваць з самымі развітымі краінамі. У апошнія ж паўстагоддзі ўсе паспяховыя прыклады скарачэння разрыву краінамі, якія даганяюць, — гэта выпадкі, калі бюджэтная нагрузка была ніжэйшай, чым у развітых краінах».

У чым галоўная асаблівасць сучаснасці? У хуткасці зменаў. Не паспеў пакупнік нарадавацца апошняй мадэлі iPhone — а яна ўжо састарэла. Хуткая змена тэхналогій робіць неэфектыўнымі вытворчасці, у якія трэба гадамі «па крупінках збіраць грошы» для інвеставання, а потым дзесяцігоддзямі чакаць, калі яны акупяцца.

Калі тэхналогіі мяняюцца некалькі разоў за адно пакаленне, праца ў рамках доўгатэрміновых стратэгий раўназначная кансервацыі адставання. У адрозненне ад індустрыяльнай (працяг на стар. 4)

КРЫВІНКА

№5, САКАВІК 2018 ГОДА

4 СТАР.

АЗБУКА

ТАКОЕ ЖЫЦЦЁ

НА
СТАРШЫНЮ,
ЯКАЯ САМА
АПЛАЧВАЛА
ШТРАФЫ,
ЗАВЯЛІ
СПРАВУ

«Шкада было людзей» — старшыня сельвыканкама растлумачыла, чаму складала пратаколы на вяскоўцаў і сама плаціла штрафы

Вольга Дадыкіна, старшыня Мушынскага сельскага выканкама, што ў Амсціслаўскім раёне, на пасадзе ўжо каля 10 гадоў. Пакуль што яна працягвае працу. Але нядаўна на жанчыну завялі крымінальную справу, ёй пагражае ад 3 да 10 гадоў зняволення. Дадыкіну вінавацяць у тым, што ў 2015 і 2016 гадах яна складала на вяскоўцаў адміністрацыйныя пратаколы, якія пасля сама ж і аплачвала.

Як паведамляе Камітэт дзяржкантролю, Дадыкіна рабіла гэта, «каб стварыць бачнасць актыўнай працы па добраўпарадкаванні населеных пунктаў». Бо іначай яе саму маглі б прыцягнуць да адказнасці за бяздзейнасць.

Вольга Яўгеньеўна растлумачыла «Нашай Ніве» падрабязнасці абсурднай гісторыі.

«Усе пратаколы я складала за смецце, побытавыя адкіды, якія ляжаць на ўчастках, ля хат...

2015–2016 гады былі вельмі напружанымі. Прыязджалі шмат разоў санстанцыі, правяралі. 3 нас патрабавалі штотыдзень: што з пратаколамі, колькі за тыдзень? Прыходзілася складаць.

Кожны квартал мы давалі справаздачы ў Магілёў, колькі складзена адміністрацыйных пратаколаў за побытавае смецце. Такі перыяд быў.

Але пратаколы складаліся не таемна. Прыязджалі санстанцыя і «экалогія», рабілі заўвагі. Пасля я складала пратакол і паведамляла чалавеку, што зрабіла, давала яму прадпісанне. Пасля прыязджалі і правяралі — прыбралі яны ці не. Часам прыходзілася нам самім нават прыбіраць!» — распавядае Дадыкіна.

«Ды і сама я плаціла. «Экалогія» на мяне складала пратаколы за смецце. Я плаціла па 30 базавых, — узгадвае яна. —

Але вяскоўцам я пісала мінімальныя сумы штрафаў — 0,1 базавую. Тады былі мізэрныя заробкі і выпісваць па максімуму, ведаецца... Шкада было людзей. Плаціць ім усё роўна не было чым.

Гэта рабілася не для таго, каб кагосьці пакараць... Хаця пакараць, можа, і варта было. На тых, на каго складаліся пратаколы, было за што складаць. Гэта не тое, што вось, мне захацелася і я склала...

Часам аплачвала штрафы сама. Бо калі штраф не аплачаны ў пэўны тэрмін, справа ідзе ў суд. Таму я і плаціла, каб на людзей у суд не падавалі.

Некаторыя вярнулі грошы пасля. Некаторыя — не».

«Наша Ніва»

не можа быць і гаворкі. Таму ў якасці адзінага ўмацавальніка выступае ўладная «вертыкаль». Гэты па-свойму стройны і дасканалы механізм здольны кіраваць (камандаваць) выключна ў «ручным» рэжыме. Толькі вось на развіццё ён працаваць не здольны.

«Гарызонт» супраць Panasonic
Прыхільнікі Сталіна — а такіх у Беларусі хапае — любяць разважаць пра эканамічны рывок, дасягнуты ва ўмовах разрухі, галечы і масавай непісьменнасці пад кіраўніцтвам «бацькі народаў». Рывок быў забяспечаны за кошт будаўніцтва ў гады даваенных пяцігодак тысяч перадавых для свайго часу прадпрыемстваў. Сёння ж, калі што і будуюцца, дык выключна гандлёвыя цэнтры.

У 1939 годзе гарадское насельніцтва ў БССР складала 20,8% (79% — у 2016 годзе) і толькі 24 студэнты прыходзілася на 10 тысяч насельніцтва (471 студэнт у 2011 годзе), што, аднак, не перашкодзіла перад пачаткам Другой сусветнай вайны вырабляць у рэспубліцы 10% металарэзных станкоў адагульнасаюзнай вытворчасці.

Цікавая заканамернасць! Чым больш гарадскога насельніцтва і чым вышэйшы ўзровень адукацыі — тым больш праблем у станкабудаванні. Растлумачыць гэты парадокс толькі адной прычынай немагчыма, што не перашкаджае мне

СТАГОДДЗЕ БНР

ХТО І ЯК ПРЫДУМАЎ
БЕЛАРУСКІ БЕЛ-ЧЫРВОНА-БЕЛЫ СЦЯГ

Мы добра ўяўляем, як выглядае нацыянальны сцяг: чырвоная паласа паміж дзвюма белымі. Але адзінкі ведаюць, хто яго аўтар. 100-годдзе БНР — добрая нагода ўзгадаць пра Клаўдзія Дуж-Душэўскага — чалавека, які падарыў нам бел-чырвона-белы сцяг. Тым больш што палітычны дзеяч, дыпламат, архітэктар, рэдактар, педагог — наш зямляк, родам з Глыбокага. Бел-чырвона-белы сцяг створаны нашым земляком...

Клаўдзій Дуж-Душэўскі нарадзіўся 27 сакавіка 1891 года ў мястэчку Глыбокае Лёўненскага ўезда Віленскай губерні. Бацька Сцяпан і маці Ева лічылі сябе «беларусамі польскай культуры». У сям’і было пяць дачок, таму нараджэнне хлопчыка стала доўгачаканай падзеяй. У Першую сусветную Клаўдзій не трапіў у царскую армію, бо быў адзіным сынам у бацькоў.

Бацька і дзядзька Клаўдзія зараблялі будаўніцтвам. Меў да яго вялікія здольнасці і сам хлопец.

«З юных гадоў я ўдзельнічаў у будаўніцтве, дапамагаў майстрам, чарціў, складаў сметы дамоў, касцёла, будаўніцтва шашы і невялікіх мастоў. З’яўляючыся вучнем старэйшых класаў, я ўжо кіраваў невялікімі будаўнічымі працамі і па ўказаннях бацькі складаў праекты», — узгадваў Дуж-Душэўскі.

Вучыўся, працаваў, кіраваў «беларускім абуджэннем»

Хлопец вырашыў, што хоча стаць архітэктарам. Паступіў у рэальнае вучылішча ў Вільні, дзе паглыблена вывучаў прыродазнаўчыя і фізіка-матэматычныя навукі.

У 1910 годзе ў адной з віленскіх кнігарняў Дуж-Душэўскі сустрэўся з беларускімі дзеячамі Вацлавам Ластоўскім і Антонам Луцкевічам. Знаёмства стала лёсавызначальным. «Я хутка зразумеў, што я не паляк, і адразу далучыўся да руху беларускага абуджэння», — успамінаў будучы стваральнік нацыянальнага сцяга.

Праз два гады Клаўдзій паступіў у Пецяярбургскі горны інстытут. Пачаў працаваць яшчэ студэнтам: на заводах, у шахце, нават у Сібіры — на гідратэхнічным аб’екце. А ў вольны ад вучобы час удзельнічаў у беларускім нацыянальным руху. У 1918-м чалавек з такім светапоглядам, канешне ж, ухваліў

абвясчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі.

Як нарадзіўся сцяг

Калі з’явіўся бел-чырвона-белы сцяг, на жаль, дакладна невядома: Дуж-Душэўскі не пакінуў нам даты зацверджання свайго эскіза. Не засталіся ў гісторыі і прозвішчы людзей, якія прымалі яго працу.

Вядома адно: эскіз сцяга Дуж-Душэўскі стварыў, вывучыўшы беларускія арнаменты і колеры народных строяў. Працаваць ён пачаў пасля таго, як да яго ў Пецяярбург звярнуліся суйачыннікі з просьбай ліквідаваць прабел — у беларусаў ёсць герб «Пагоня», але няма свайго сцяга.

Ва ўспамінах за 1934 год Дуж-Душэўскі адзначаў, што эскізаў было некалькі: «Цікаваадзначыць, што беларусы ўважалі сваім дзяржаўным сцягам той, што і літоўцы, гэта значыць белую „Пагоню“ на чырвоным полі, але нацыянальнага сцяга не было. Мне давялося зрабіць некалькі праектаў нацыянальнага сцяга, і адзін з іх быў прыняты: менавіта бел-чырвона-белы. Ад таго часу гэты сцяг і лічыцца за беларускі».

Першая дакументальная згадка пра з’яўленне бел-чырвона-белага сцяга адносіцца да вясны 1917 года — ён залунаў не ў нас, а зноў-такі ў Пецяярбург — на будынку Беларускага таварыства дапамогі пацярпелым ад вайны. Дуж-Душэўскі працаваў там у 1916–1918 гадах.

«Сцяг Беларусі затрапляў у падбітай сталіцы зруйнаванае імперыі. Неўзабаве Сцяг рушыў у Беларусь. 12 сакавіка ў Менску адбылося масавае сьвята — нацыянальны Дзень беларускага значка. У гэты дзень бел-чырвона-белыя значкі, кукарды і сьцяжкі можна было пабачыць паўсюль на вуліцах. Сцягі, пашытыя паводле эскіза Дуж-Душэўскага, былі

вылучыць галоўную. Сталінская эканоміка была надзейна абароненая ад знешняй канкурэнцыі, дый унутранай канкурэнцыі практычна не было. Таму на прадукцыю любога прадпрыемства, незалежна ад яе якасці, заўсёды быў павышаны попыт.

Людзям майго пакалення не трэба тлумачыць, што на побытавай мове ў СССР азначала слова «фірма». Для моладзі ж растлумачу, што так называлі любы прадмет шырсажыву, выраблены за мяжой. Да перабудовы людзі былі гатовыя з ночы займаць чэргі за італьянскімі ботамі, фінскімі гарнітурамі або французскай касметыкай. Пры гэтым канкрэтны вытворца ботаў значэнне не меў, галоўнае, каб яны былі італьянскімі і ўжо таму — «фірмовымі».

А што мы маем сёння? Са 100 прададзеных у 2017 годзе тэлевізараў толькі 8 былі айчыннай вытворчасці. А колькі яшчэ тэлевізараў завезлі беларускія аматары шопінгу з Польшчы і Літвы?

Працаўнікам «Гарызонту» і «Віцязя» не пазаўдросціш. Тое, што яшчэ ўчора праходзіла па катэгорыі абстрактнай «фірмы», сёння даступна ў выглядзе Sony, LG, Samsung, Panasonic. Што можна супрацьпаставіць гэтай дружнай кампаніі? Ну хіба што беларуска-расійскую праграму «Саюзнае тэлевізар».

Сяргей Нікалюк
“Новы час”

разасланыя ў мясцовыя арганізацыі. Радаслаў Астроўскі (беларускі палітычны дзеяч. — Заўвага TUT.BY) сьведчыў, што ён сам атрымаў Сцяг у траўні 17-га ў Слуцку, дзе ў той час працаваў. На тым Сцягу было вышыта золатам: „Няхай жыве вольная Беларусь“. У сьнежні 1917 году ў Менску падчас Усебеларускага зезду бел-чырвона-белы сцяг ужо адзінадушна ўважаўся за нацыянальны сымбаль Беларусі...» — адзначае Сяргей Харэўскі ў артыкуле для «Нашай Нівы».

Бел-чырвона-белы штандар стаў сімвалам свабоды і нацыянальнага адраджэння.

...У 1952-м Дуж-Душэўскага абвінавачалі ў нацыяналізме і антысавецкай дзейнасці. Вільнюскі абласны суд вынес прысуд 61-гадоваму «актыўнаму беларускаму нацналісту» Дуж-Душэўскаму — 25 гадоў лагера, канфіскацыя ўсёй маёмасці і пазбаўленне правоў на 5 гадоў.

Выйшаў на волю Дуж-Душэўскі раней, праз 3 гады: з-за моцнай хваробы, але без адмены прысуду. Памёр 25 лютага 1959 года. Пахаваны на могілках Пятрашунай у Каўнасе.

Памятную дошку ў Глыбокім адкрывалі... двойчы

У 2012 годзе ў Глыбокім на прыватным доме № 22 на вуліцы Горкага з’явілася мемарыяльная дошка, прысвечаная Клаўдзію Дуж-Душэўскаму. На ёй — партрэт дзеяча. Дом, дзе ён нарадзіўся ў 1891 годзе, не захаваўся, але стаяў побач з гэтым будынкам.

Дом № 22 на вуліцы Горкага належыць глыбачаніну Райманду Салодкаму. Ён не сваяк Дуж-Душэўскіх, аднак пагадзіўся, каб на сцяне ягонага жылля з’явілася дошка ў гонар стваральніка бел-чырвона-белага сцяга.

Дарэчы, шмільду ўсталявалі з другой спробы. Упершыню па ініцыятыве мясцовых актывістаў яна з’явілася на доме № 22 напярэдадні Дня Волі ў 2008-м. Аднак праз два дні пасля адкрыцця дошку знялі па загадзе ўладаў.

Праз чатыры гады дошку адкрылі на тым жа самым месцы — ужо са згоды райвыканкама.

Татьяна Матвеева
TUT.BY

Заснавальнік і рэдактар:

Станкевіч Георгій

Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён,

в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru,

тэл. 60237, маб. +375292184739

Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 29.03.2018 у 14.20

Наклад: 290 асобнікаў.

Выдаецца адзін-два разы на месяц на бе-

ларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі,

не падзяляючы пазіцыі аўтараў.

Друкуецца на ўласным абсталяванні.

Распаўсюджваецца бясплатна добраахвотнікамі.